

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 382

Дата: 07.06.2023 г.

ДО КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РБ

СТ А Н О В И Щ Е

от **ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ**,
представяван от адв. д-р Ивайло Дерменджиев

Относно:

Законопроект за изменение и допълнение на
Закона за мерките срещу изпирането на пари,
качен на Портала за обществени консултации към
Министерския съвет на 25.05.2023 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

На 25.05.2023 г. на Портала за обществени консултации към Министерския съвет е качен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП). С предложението законопроект се предвиждат някои нови изменения и допълнения от значение за адвокатурата, които се различават от вече предложените такива в предшестващия Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП), качен на портала за обществени консултации към Министерския съвет на

27.02.2023 г., по който Висшият адвокатски съвет взе отношение в Становище изх. № 226/ 27.03.2023.

Междувременно, във Висшия адвокатски съвет са постъпили становища относно съответствието на предлаганите изменения в ЗМИП с чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

I. Конкретни предложения в проекта за ЗИД на ЗМИП, които касаят адвокатурата.

• § 6 от ЗИД и измененията в чл. 10, т. 5 от ЗМИП

С предложеното в законопроекта изменение на чл. 10, т. 5 ЗМИП се разширяват дейностите, които включва комплексната проверка, като се предвижда в тежест на задължените субекти по чл. 4 ЗМИП, в това число и на адвокатите, задължение за извършване на *„текущо наблюдение върху установените делови взаимоотношения, задълбочена проверка и анализ на сделките и операциите, извършвани през цялото времетраене на тези взаимоотношения, за да се установи доколко те съответстват на рисковия профил на клиента и на събраната при прилагане на мерките по т. 1 -4 информация за клиента и/или за неговата стопанска дейност, както и да поддържат, и своевременно актуализират, относимите документи, данни и информация“*

• § 11 и създаването в чл. 11, ал. 1 на новите т. 5, 6 и 7 от ЗМИП

Вносителите на законопроекта предлагат да бъдат предвидени допълнителни хипотези, при които в тежест на лицата по чл. 4 ЗМИП възниква задължение за извършване на комплексна проверка, а именно при:

- *„извършване на случайна операция или сключване на случайна сделка, която представлява обмяна между виртуални валути и признати валути без златно покритие, обмяна или прехвърляне на виртуални активи, на стойност, равна или надвишаваща левовата равностойност на 1000 евро или тяхната равностойност в друга валута“;*

- *„всеки случай на съмнение за изтиране на пари, съмнение за финансиране на тероризъм и/или за наличие на средства с престъпен произход, независимо от стойността на операцията или сделката, рисковия профил на клиента, другите условия за прилагане на мерките за комплексна проверка или други изключения, предвидени в този закон или в правилника за прилагането му“;*

- *„всеки случай на съмнение за верността, актуалността или адекватността на представените идентификационни данни за клиентите и за техните действителни собственици, или когато бъде получена информация за промяна в тях, независимо от стойността на операцията или сделката, рисковия профил на клиента, другите условия за прилагане на мерките за*

комплексна проверка или други изключения, предвидени в този закон или в правилника за прилагането му.”

• **§ 18 и измененията в чл. 44 ЗМИП**

Вносителите на законопроекта предлагат в допълнение към мерките по раздел I от Глава втора ЗМИП лицата по чл. 4 ЗМИП, в това число и адвокатите, да прилагат мерки за разширена комплексна проверка по повод кореспондентски отношения с институция-респондент от друга държава и при установяване на кореспондентски отношения, включващи плащания с институции-респонденти от трета държава, като в това число се предвижда:

- „Преди установяване на кореспондентски отношения от лицата по чл. 4 с институция-респондент от друга държава се: 1. прилагат мерките по чл. 10, т. 1-3 и 5, като отчитат риска, свързан с отношенията, и поддържат актуална информацията, събрана чрез тези мерки; 2. изисква одобрение от служител на висша ръководна длъжност за установяване на кореспондентските отношения; 3. събира достатъчно информация за институцията-респондент, позволяваща разбирането напълно характера на дейността ѝ.

-(2) При установяване на кореспондентски отношения, включващи плащания с институции-респонденти от трета държава, в допълнение към мерките по ал. 1 лицата по чл. 4:

-1. събират достатъчно информация за институцията-респондент, позволяваща им да разберат напълно характера на дейността, както и определят репутацията на институцията и качеството на извършвания по отношение на същата надзор, включително дали е била обект на разследвания за изпиране на пари и финансиране на тероризъм, или на надзорни мерки въз основа на публично достъпна информация;

- 2. оценяват вътрешните механизми за контрол срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм, прилагани от институцията-респондент;

-3. създават организация, според която установяването на нови кореспондентски отношения да се извършва само след предварително одобряване от служител на висша ръководна длъжност на лицето по чл. 4;

-4. определят и документират отговорностите на всяка от двете кореспондиращи си институции по прилагането на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм.

-(3) В случаите по ал. 1, когато достъп до кореспондентската сметка на лицето по чл. 4 имат и трети лица – клиенти на институцията-респондент, лицето по чл. 4 е длъжно да се увери, че институцията-респондент е проверила идентификацията и извършва постоянна комплексна проверка на клиентите,

които имат пряк достъп до сметките на лицето по чл. 4, и че при поискване институцията-респондент може незабавно да предостави на лицето по чл. 4 съответните данни от комплексната проверка на клиента.

-(4) При установен по-висок риск при кореспондентски отношения с институции-респонденти от държави членки, в допълнение на мерките по ал. 1, лицата по чл. 4 прилагат мерките по ал. 2, като коригират степента на тези мерки въз основа на отчитане на риска”.

- **§ 34 и измененията в член 101, ал. 2 т. 18 от ЗМИП**

С предложения законопроект се предвиждат изменения в задължението на лицата по чл. 4 ЗМИП относно изготвянето и съдържанието на вътрешните правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, които се прилагат ефективно и по отношение на техни клонове и дъщерни дружества в чужбина. Съгласно изменената разпоредба на чл. 101, ал. 2, т. 18, б. „в“ и „г“, част от съдържанието на вътрешните правила е и:

- „в)предоставянето на информация от клоновете и дъщерните дружества за клиенти, сметки и сделки и операции, включително информация за сделки и операции по чл. 35, т. 6, за целите на превенцията на изпирането на пари и финансирането на тероризма;“

-„г)предоставянето на информация на клоновете и дъщерните дружества за клиенти, сметки и сделки и операции, включително информация за сделки и операции по чл. 35, т. 6, за целите на превенцията на изпирането на пари и финансирането на тероризма, когато същата е относима и подходяща за управление на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма;“

- **По § 44 и измененията в чл. 114, ал. 1, т. 3 ЗМИП**

Със заложеното в законопроекта изменение на чл. 114, ал. 1, т. 3 ЗМИП се предвижда извършване на контролната дейност по прилагането на мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари да се извършва чрез прилагане на основан на риска подход, който се състои включително от използване на „събраната информация по чл. 114, т. 1 и на резултатите от оценките по т. 2 за предприемане на мерки за осъществяване на контролна дейност, пропорционални на установените рискове, и разпределяне на ресурсите в съответствие с оценката на риска, включително вземане на решения относно обхвата, задълбочеността, продължителността и честотата на проверките на място, както и относно необходимостта от човешки ресурси и експертни познания за осъществяване на контролната дейност”.

II. Становище по съдържанието на предложените изменение и допълнения и тяхното съответствие с правото на Европейския съюз

По същество предложените изменения касаят, от една страна, задължението на субектите по чл. 4 ЗМИП, в това число и на адвокатите, за извършване на комплексна проверка, респективно на разширена комплексна проверка (в хипотезата на чл. 44 ЗМИП), а от друга – задължението за разкриване на информация, което допълнително бива разширено (в хипотезата на изменения чл. 101, ал. 2, т. 18 ЗМИП) в сравнение с предложената с новелата на чл. 63а редакция, съдържаема в проекта за ЗИД на ЗМИП, качен на Портала за обществени консултации към Министерския съвет на 27.02.2023 г. В мотивите към предложението законопроект за ЗИД на ЗМИП тези конкретни промени не са аргументирани, поради което и остава необосновано и неясно какво налага въвеждането на тези допълнителни задължения и каква би била реалната полза от тяхното въвеждане. Отделно от това и самите предложения за изменения и допълнения на ЗМИП следва да бъдат оценени като по-скоро неуспешни и продължаващи една порочна законодателна тенденция на възлагане на непосилни като административна тежест задължения за един адвокат */като тези за извършване на комплексна проверка и за създаване на вътрешни правила за контрол и предотвратяване изтичането на пари и финансирането на тероризма/*, а така и на поставяне под сериозно съмнение независимостта на адвокатурата и института на адвокатската тайна. Съображенията ми в тази насока са следните:

1. С разширяване обхвата и съдържанието на комплексната проверка и случаите, в които се налага извършването на разширена комплексна проверка, а така и с вменияване на допълнителни дейности, които да бъдат включени в съдържанието на задължителните за изготвяне от субектите по чл. 4 ЗМИП вътрешни правила необосновано се увеличава административната тежест с оглед извършване на дейности чужди и несвойствени за адвокатската професия. Нещо повече – самите заложи в законопроекта изменения, вменияващи задължения за комплексна проверка и разкриване на информация поставят адвоката в обективна невъзможност за тяхното изпълнение не само с оглед липсата на компетентност по определени въпроси, които изискванията за съдържанието на вътрешни правила и комплексна проверка налагат, но и по причина на необходимия времеви и финансов ресурс, който е нужен, за да бъдат удовлетворени нереалистичните изисквания на законодателя.

2. На следващо място – възлагането на подобни непосилни за адвокатската професия задължения – за проверка на клиента, за разкриване на информация, за изготвяне на вътрешни правила, без да бъдат предвиждани на законово ниво изключения или облекчен режим, освен всичко друго, свидетелстват и за едно по-скоро недобро имплементиране правилата на Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на

изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията която на свой ред представлява четвъртата директива¹, насочена срещу заплахата от изпиране на пари. Това е така, защото според европейското законодателство, насочено към превенция на изпирането на пари, се позволява в ситуации с ниска степен на риск задължените субекти да могат да прилагат мерки за опростена комплексна проверка на клиента. В съответствие с основания на риска подход, задължените субекти следва въпреки това да могат да понижават честотата или интензивността на проучването на своя клиент или на сделката, или да разчитат на подходящи допускания по отношение на целта на деловите взаимоотношения или използването на прости продукти. По тази причина е наложително българският законодател да предвиди конкретни изключения от заложените в законопроекта нови задължения за адвокатите като задължени субекти по чл. 4, т.15 от ЗМИП, като бъде предвидено, че такива задължения няма да възникнат, когато адвокатите осъществяват правни консултации, при или по повод на съдебно производство, или когато им бъде поискана помощ за изпълнение на задача, свързана със защита или представляване в съдебно производство, или с даване на съвет за започване или избягване на съдебно производство. Единствено едно подобно освобождаване би било в състояние да защити правото на клиента на справедлив съдебен процес, което сега действащата редакция на ЗМИП, а така и предложените изменение и допълнения грубо нарушават.

3. На следващо място, както с проекта за ЗИД на ЗМИП, качен на портала за обществени консултации към Министерския съвет от 27.02.2023 (предложената новелата на чл. 63а), така и с проекта за ЗИД на ЗМИП, качен на портала за обществени консултации към Министерския съвет на 25.05.2023 г.

---

¹ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма е предшествана от Директива 91/308/ЕИО на Съвета, с която беше определено изпирането на пари във връзка с трафика на наркотици и бяха наложени задължения единствено по отношение на финансовия сектор. По-късно, с Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета беше разширено приложното поле на Директива 91/308/ЕИО както по отношение на престъпленията, така и на набора от обхванати професии и дейности. През юни 2003 г. Специалната група за финансови действия („FATF“) ревизира своите препоръки, в чийто обхват попадна и финансирането на тероризма, и предостави по-подробни изисквания по отношение на идентификацията и проверката на клиента, случаите, при които по-високият риск от изпиране на пари или финансиране на тероризма може да оправдае прилагането на засилени мерки, както и случаите, при които пониският риск може да позволи извършването на не толкова строга проверка. Тези промени бяха отразени в Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и в Директива 2006/70/ЕО на Комисията.

(предложените новели на чл. 101, ал.2, т. 18, б. „в“ и „г“) са предвидени задължения за разкриване на информация, които са вменени в тежест на задължените субекти по чл. 4 ЗМИП, в това число и на адвокатите, които задължения влизат в разрез с принципа на професионалната тайна и на независимостта на адвокатите, които се ползват от защита въз основа на ЕКПЧ и Хартата на основните права на Европейския съюз.

3.1.Макар и ЕКПЧ да не съдържа изрична регламентация на професионалната тайна, в практиката на Европейския съд по правата на човека правото на справедлив съдебен процес и на зачитане на личния живот обичайно се разглеждат като двойно основание за защитата на адвокатската тайна в общностния правен ред. Това е така, защото поради рамките, в които обикновено се проявява адвокатската тайна същата е част от правото на справедлив съдебен процес². Тайната е условие за доверието, което насърчава поверяването на информация и изважда наяве истината и справедливостта. От друга страна обаче, предвид онова, което защитава, тя се явява и съществен елемент от правото на зачитане на личния живот³. Тайната защитава гражданина от недискретни разкрития, които биха могли да накърнят честта и доброто му име.

3.2.Защитата на адвокатската тайна е принцип с две страни—едната процесуална, произтичаща от основното право на справедлив съдебен процес, а другата материална, изведена от основното право на зачитане на личния живот. Към процесуалната ѝ страна е лесно да бъдат отнесени правото на защита, правото на правна помощ и правото на лицата да не се самоуличават в извършване на престъпление⁴. На материалноправната ѝ страна съответства изискването, според което „всяка страна в процеса трябва да има възможност да се консултира свободно със своя адвокат, самата професия на когото включва задачата да предоставя *независими* юридически съвети на всички, които имат нужда от тях“, както и съответстващото му изискване за лоялност на адвоката към неговия клиент. Принципът за тайната произтича от самата същност на адвокатската професия. На това обръща внимание генералният адвокат г-н

---

² В Решение по дело Niemietz срещу Германия Европейският съд постановява, че що се отнася до адвокатите, накърняването на професионалната тайна „може да се отрази на доброто правораздаване и следователно на правата, гарантирани с член 6 ЕКПЧ. Вж. Решение на Европейския съд по правата на човека, Niemietz срещу Германия, от 16 декември 1992 г., точка 37.

³ В решението си по дело Foxley срещу Обединеното кралство на основание член 8 от ЕКПЧ Европейският съд подчертава в този смисъл значението на принципите на поверителността и на професионалната тайна, които са свързани с отношенията между адвоката и неговия клиент. Решение на Съда по правата на човека по дело Foxley срещу Обединеното кралство от 29 септември 2000 г., точка 44; също така Решение по дело Корр срещу Швейцария от 25 март 1998 г.

⁴ Вж. член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, с която се кодифицира практиката на Съда в областта на правата, свързани с достъпа до правосъдие; Решение от 18 октомври 1989 г. по дело Orkem/Комисия (374/87, Recueil, стр. 3283, точка 35).

POIARES MADURO в своето заключение по Дело C-305/05 *Ordre des barreaux francophones et germanophone, Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, Ordre des barreaux flamands и Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* срещу *Conseil des ministres* (преюдициално запитване, отправено от *Cour d'arbitrage* (Белгия)⁵. По тази причина, когато на национално ниво се предвиждат задължения за разкриване на информация, която подронва същността на професионалната тайна като защитена ценност, каквато е хипотезата на предложените изменения в ЗМИП (чл. 63а от проекта за ЗИД на ЗМИП, качен на портала за обществени консултации към Министерския съвет на 27.02.2023 г, , а така и чл. 101, ал. 2, т.18, б „в“ и б. “г“ от настоящия проект за ЗИД на ЗМИП), то подобна нормативна уредба неминуемо нарушава основни права и ценности, гарантирани с ЕКПЧ, а така също и с Хартата на основните права на ЕС.

3.2.1. Правилото на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз закриля поверителността на всяка кореспонденция между лицата и предоставя засилена защита на обмена на информация между адвокатите и техните клиенти. Специалната защита на адвокатската тайна се обосновава с факта, че на адвокатите се възлага основна задача в едно демократично общество, а именно защитата на правните субекти. Тази задача изисква всеки субект да може да се консултира свободно със своя адвокат, като това се признава във всички държави членки. Професионалната тайна се отнася и до правната консултация, както с оглед на нейното съдържание, така и с оглед на съществуването ѝ. Освен в изключителни случаи, клиентите трябва основателно да могат да очакват, че без съгласието им техният адвокат няма да разкрие на никого факта, че те се консултират с него. Отделно от това защитата на професионалната тайна изрично се припомня и в член 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз, който е посветен на „правото на достъп на всяко лице до документите, които се отнасят до него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебна тайна“. Това е и причината в съображение 9 от ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/849⁶ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА и след включване

---

⁵ Заключение на генералния адвокат по посоченото дело е достъпно на <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=BB16A4F252C8537911CCBC7B5D16049E?text=&docid=64724&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2745563#Footnote39>.

⁶ Настоящата директива представлява четвъртата директива насочена срещу заплахата от изпиране на пари. В Директива 91/308/ЕИО на Съвета (4) беше определено изпирането на пари във връзка с трафика на наркотици и бяха наложени задължения единствено по отношение на финансовия сектор. С Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (5) беше разширено приложното поле на Директива 91/308/ЕИО както по отношение на престъпленията, така и на набора от обхванати професии и дейности. През юни 2003 г. Специалната група за финансови действия („FATF“) ревизира своите препоръки, в чийто

на адвокатите в обхвата на чл. 2, ал. 3, б „б“ от Директивата да се изтъква, че правната консултация остава подчинена на задължението за професионална тайна, освен ако юридическият съветник взема участие в дейностите по пране на пари, ако правната консултация се дава за целите на прането на пари или ако адвокатът знае, че клиентът търси юридически съвет за целите на прането на пари“. За съжаление, като не е отчел тази особеност на адвокатската професия при транспониране на Директивата, българският законодател е създал правна уредба, която колидира с общностното право. Затова и предвидените в поредния проект за ЗИД на ЗМИП задължения за предоставянето на информация от клоновете и дъщерните дружества за клиенти, сметки и сделки и операции, включително информация за сделки и операции по чл. 35, т. 6, въвеждат неоправдано изключение от защитата на адвокатската тайна и могат и следва да бъдат определени като засягащи самата същност на професионалната тайна.

3.2.2. Не на последно място предложените измененията, касаещи задълженията за разкриване на информация (както тези, съдържащи се в качения на 25.05.2023 г. на Портала за обществени консултации към Министерския съвет Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП), а така и тези, заложили в Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП), качен на портала за обществени консултации към Министерския съвет на 27.02.2023 г., по който Висшият адвокатски съвет взе отношение в Становище изх. № 226/ 27.03.2023) не преследва призната от Съюза цел от общ интерес, респективно не защитават благо от по-висш порядък, за да оправдаят дерогацията на професионалната тайна.

3.2.2.1. Тайната е присъща на самата адвокатска професия. Тя се споменава във всички етични кодекси, следвайки примера на Етичния кодекс на европейските адвокати, приет от ССВЕ, който в член 2.3 относно професионалната тайна предвижда, че „поради самото естество на задачата си адвокатът е пазител на тайните на своя клиент и получател на поверителна информация. Без гарантирана поверителност не може да има доверие.

обхват попадна и финансирането на тероризма, и предостави по-подробни изисквания по отношение на идентификацията и проверката на клиента, случаите, при които по-високият риск от изпиране на пари или финансиране на тероризма може да оправдае прилагането на засилени мерки, както и случаите, при които по-ниският риск може да позволи извършването на не толкова строга проверка. Тези промени бяха отразени в Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (6) и в Директива 2006/70/ЕО на Комисията (7)

Следователно професионалната тайна е призната като първостепенно и основно право и задължение на адвоката⁷.

До такъв извод би могла да ни доведе и съществуващата у нас нормативна регламентация на адвокатската тайна. Адвокатът **пази в тайна всяко узнато от него при и по повод упражняване на дейността му поверително сведение и изисква опазването на професионалната тайна** от своя персонал и от всяко лице, с което си сътрудничи в професионалната дейност. Адвокатът няма право като свидетел да разкрива обстоятелства, които съм му поверил или които са му поверени от друг адвокат относно негов клиент. Адвокатът може да разкрие поверителна информация само доколкото това е необходимо, за да се защити в хода на производства (*гражданскоправни, административноправни, наказателноправни, дисциплинарни и други*), свързани със спор между него и мен като негов клиент. За неизпълнение на задължението за опазване на адвокатската тайна, адвокатът носи дисциплинарна отговорност. Освен това за нарушаването на адвокатската тайна може да му се търси наказателна отговорност за издаване на чужда тайна, поверена му в качеството на адвокат, която е опасна за доброто име на някого, а така и деликтна отговорност за причинените вреди. От тази гледна точка правилото за професионалната тайна се схваща като задължение за пазене на тайна, което е част от професионалната етика. При това положение едва ли е оправдано вменяване на задължения в ЗМИП за нарушаване на адвокатската тайна чрез разпространяване на определена информация за клиента, а така и чрез извършване на комплексна проверка, доколкото по този начин се ограничава защитата на адвокатската тайна до такава степен, че бива засегната самата ѝ същност, без това да е необходимо с оглед предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

3.2.2.2. Аргумент в полза на гореизложеното е и обстоятелството, че още в съображение 17 от Директива 2001/97 се изтъква, че не би било подходящо Директива 91/308 да налага задължението за съобщаване на подозрения за изпиране на пари на членовете на свободни професии за предоставяне на юридически съвети, които са законно признати и контролирани, като например адвокати, когато същите оценяват правното положение на даден клиент или го представляват в съдебно производство. Същото съображение освен това посочва, че трябва да съществуват изключения от всяко задължение да се

---

⁷ Аргументи в тази насока се съдържат и във вече споменатото Заключение на генералния адвокат г-н POIARES MADURO в по Дело C-305/05 *Ordre des barreaux francophones et germanophone, Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, Ordre des barreaux flamands и Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* срещу Conseil des ministres (преюдициално запитване, отправено от Cour d'arbitrage (Белгия).

докладва, информация, получена преди, по време на или след съдебно производство, или в процеса на оценяване на правното положение на даден клиент. Такова изключение у нас не е предвидено, макар и в общностното право да няма спор, че правната консултация остава подчинена на задължението за професионална тайна, освен ако самият адвокат взема участие в дейностите по изпиране на пари, ако юридическият съвет се дава за целите на изпирането на пари или ако адвокатът знае, че клиентът му търси юридически съвет за такива цели.

За съжаление у нас нито в действащия ЗМИП, нито в предложениния проект на ЗИД на ЗМИП е отчетен действителният смисъл на общностното законодателство насочено към борба с тероризма и изпирането на пари. Това е така, доколкото по правило ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/849 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията следва да се прилага спрямо упражняващите юридическа дейност лица, съгласно определението на държавите членки, когато същите участват във финансови или дружествени сделки, включително при предоставянето на данъчни консултации, където е налице най-голям риск с услугите на тези упражняващи юридическа дейност лица да бъде злоупотребено с цел изпиране на приходите от престъпна дейност или финансиране на тероризма. Следва обаче да се предвидят изключения от всяко задължение за докладване на информация, получена преди, по време на или след съдебно производство, или в процеса на определяне на правното положение на клиент. У нас подобни изключения липсват, което превръща националната ни уредба в несправедлива и непропорционално отнемаша защитата на адвокатската тайна като ценност. Затова и дори предложените изменения относно задълженията за разкриване на информация, а така и за извършване на разширена комплексна проверка на клиента да бъдат приети, то следва законодателят категорично да предвиди изключения, при които адвокатите да бъдат освободени от задълженията за предоставяне на информация и за съдействие, поне що се отнася до информацията, която получават от или придобиват за някой от своите клиенти при оценяване на правното положение на този клиент или при изпълнението на задачите си по защитата или представляването на този клиент в, или на задачите си, отнасящи се до съдебни производства, включително и съвет за започване или избягване на производства, независимо дали тази информация е получена или придобита преди, по време на или след тези производства.

В противен случай би се стигнало до противоречие между националната уредба и правото на ЕС. В тази връзка следва да се посочи още, че един от решаващите аргументи в решението по Дело C-305/05 *Ordre des barreaux francophones et germanophone* и др. срещу *Conseil des ministres* (Преюдициално запитване, отправено от *Cour d'arbitrage*, понастоящем *Cour constitutionnelle*), с което е прието, че задълженията за предоставяне на информация и за съдействие на органите, отговарящи за борбата срещу изпирането на пари, предвидени в член 6, параграф 1 от Директива 91/308 за предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари, изменена с Директива 2001/97, и наложени на адвокатите с член 2а, точка 5 от тази директива, не нарушават правото на справедлив съдебен процес, гарантирано с член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и член 6, параграф 2 ЕС е следният: *„от момента, в който от адвокат, работещ по сделка, посочена в член 2а, точка 5 от Директива 91/308, бъде поискана помощ за изпълнение на задача, свързана със защита или представляване в съдебно производство, или с даване на съвет за започване или избягване на съдебно производство, по силата на член 6, параграф 3, втора алинея от Директивата въпросният адвокат се освобождава от посочените в параграф 1 от същия член задължения за предоставяне на информация и във връзка с това е без значение дали информацията е получена или придобита преди, по време на или след производството. Такова освобождаване е в състояние да защити правото на клиента на справедлив съдебен процес“*. По аргумент за противното - при липса на изключения от задълженията за съдействие и за разкриване на информация в националния правопорядък, каквото е положението в действащия ЗМИП, а така и в предложените изменения и допълнения на същия, се стига до погазване на адвокатската тайна, а оттам и до нарушаване както на правото на справедлив съдебен процес, така и на правото на зачитане на личния живот.

3.2.2.3. Това обяснява и защо в Решение на Съда (голям състав) от 8 декември 2022 г. (преюдициално запитване от *Grondwettelijk Hof* — Белгия) — *Orde van Vlaamse Balies, IG, Belgian Association of Tax Lawyers, CD, JU/Vlaamse Regering* (Дело C-694/20), в чиито мотиви се сочи, че чл. 8аб, параграф 5 от Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15 февруари 2011 година относно административното сътрудничество в областта на данъчното облагане и за отмяна на Директива 77/799/ЕИО, изменена с Директива (ЕС) 2018/822 на Съвета от 25 май 2018 г., е невалиден с оглед на член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз, доколкото неговото прилагане от държавите членки има за последица задължаването на адвоката, действащ като посредник по смисъла на член 3, точка 21 от тази изменена директива, да уведоми незабавно всеки друг посредник, който не е негов клиент, относно задълженията му за оповестяване съгласно член 8аб, параграф 6, когато посоченият адвокат е освободен от предвиденото в член 8аб, параграф 1 от изменената директива задължение за оповестяване поради професионалната тайна, с която е обвързан. До аналогични

изводи за противоречие с чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз можем да стигнем и при преценка валидността на предложените изменения със ЗИД на ЗМИП, защото липсват ценности от по-висок порядък, които да оправдават дерогацията на професионалната тайна чрез вменяване на задължените субекти по чл. 4 ЗМИП в това число и на адвокатите на задължения за разширена проверка, респективно за допълнителна разширена проверка и за разкриване на информация.

Заключение

С оглед на изложеното дотук, Висшият адвокатски съвет изразява категоричното си противопоставяне срещу измененията и допълненията, предложени със ЗИД на ЗМИП, качен на Портала за обществени консултации към Министерския съвет на 25.05.2023 г. За да бъдат същите поне отчасти съответни на Общностното право и да не нарушават правото на справедлив процес и правото на зачитане на личния живо, е належащо законодателят да приеме изрични изключения, при които адвокатите и лицата, упражняващи юридическата професия въобще, да бъдат освободени от задълженията си за разкриване на информация, а така и за извършване на комплексна проверка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: /п/

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ